

SERIA

C

NUMĂRUL

70

CUNOȘTINȚE

FOLOSITOARE

„DIN LUMEA LARGĂ”

DIRECȚ. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

GEORGE ENESCU

DE

MAXIMILIAN COSTIN

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.-

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

* - 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ȘTIINȚĂ PENTRU TOȚI“.

Nr.

1. Cum era omul primitiv de I. SIMIONESCU.*
2. Viața omului primitiv de I. SIMIONESCU.*
3. Gazurile Naturale de I. SIMIONESCU*
4. Albinele de T. A. BĂDĂRĂU.
8. Furnicile de T. A. BĂDĂRĂU.
9. Viața plantelor de I. SIMIONESCU*
- 10-11. Pasteur de C. MOTĂȘ.
14. Porumbelii mesageri de V. SA-DOVEANU.
15. Planeta Marte de ION PAȘA.
16. Dala Omer la Einstein de GENERAL Sc. PANAITESCU.
17. Cum vedem de DR. I. GLĂVAN.
18. Răzela X. de AL. CIȘMAN.
19. Omul dela Cucuteni de I. SIMIONESCU.
20. Protozoarele de I. LEPTI.
21. Fulgerul și trăsnetul de C. G. BRĂDEȘTEANU.
22. Nebuloasele gazoase de M. E. HEROVANU.
23. Bacteriile folositoare de I. POPU-CĂMPEANU.
24. Scrișorii cerești (Meteorite) de I. SIMIONESCU.
25. Din Istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.
26. Mercur și Venus de C. NEGOIȚĂ.
27. Reumatism și arterioscleroza de DR. M. CĂHĂNESCU.
28. Oameni de inițiativă de APOSTOL D. CULEA.
29. Henri Ford de ING. N. GANEA.
30. Musca de I. MUREȘANU.
32. Cifrele de G. M. LĂZĂRESCU.
33. Animale de demut de I. SIMIONESCU.
34. Lămurirea potopului de I. SIMIONESCU.
36. Din viața oamenilor întreprinzători de APOSTOL D. CULEA.
36. Societatea nașunilor de ARTUR GOROVEI.

Nr.

37. Ficatul și boalele lui de DR. M. CĂHĂNESCU.
38. Electrochimia și electroliza de N. N. BOTEZ.
39. Noțiuni de electricitate de ING. CASETTI.
40. M. Berthelot de CAPIT. M. ZAPAN.
41. Izvoare actuale de energie de E. SEVERIN.
42. Goethe ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
43. Viața'n munți de I. SIMIONESCU.*
44. Principii de biologie de I. SIMIONESCU.
- 45-46. Fauna Mării Negre de BĂCESCU M. și CĂRĂUȘU S.*
47. Vitaminele de DR. N. GĂVRILESCU.*
49. Petrolul de I. SIMIONESCU.*
50. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLĂDESCU.*
51. Viața la Ecuator de I. SIMIONESCU.*
52. Viața la tropice de I. SIMIONESCU.*
53. E. ROUX de PROF. DR. G. MARINESCU.*
54. Cutremururile de I. SIMIONESCU.*
55. Cum birue viața de DR. VASILE ZAHARESCU.*
56. Plante carnivore de I. POPU-CĂMPEANU.*
57. Chihlimbarul de A. RABICHON
58. Newton de O. ONICESCU.*
59. Fluturii de zi de I. SIMIONESCU.*
60. Fluturii de noapte de I. SIMIONESCU.*
61. Glande cu secreție internă de PROF. DR. C. PARHON.*
62. Sarea de PROF. I. SIMIONESCU.*
63. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.*
64. Păseri de apă de C.S. ANTONESCU.*
65. Flori de primăvară de I. SIMIONESCU.*
66. Din viața marilor fizicieni și chimiști de C. ALLACI.*
67. Descartes de O. ONICESCU.*
68. Stelele noi de C. ARGINTEANU.*
69. Strejăria de V. GHETEA*

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI“.

Nr.

2. Despre tovărășii de PROT. C. DRON.
3. Despre scărițina de DR. I. GHEORGHIU.
7. Morcovul și alte legumă de P. ROZABE.

Nr.

8. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.
10. Votul obștesc de A. GOROVEI.
14. Pelagră de PROF. V. BABEȘ.*
15. Alegerea semințelor de C. LACRIȚIANU.

SERIA C.

No. 70

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
DIN LUMEA LARGĂ

GEORGE ENESCU

DE

MAXIMILIAN COSTIN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

19525—988

222161
BCU Cluj / Central University Library Cluj

GEORGE ENESCU

Un neam trăește și se înalță prin oamenii de seamă ce se ridică din mijlocul lui. Să se înțeleagă bine că e vorba de un neam și nu de o țară. Și iarăși să se știe, că oamenii de seamă, sunt acei cari întrec pe semenii lor, nu numai prin darurile artelor, dar și prin o gândire limpede, dreaptă și susținută de puternice străduințe morale. Iar acești oameni, trebuie să fi fost din tată în fiu, copii de-ai neamului, din cele mai îndepărtate generații ale obârșiei lui. Legile atavismului sunt cunoscute. „Din stejar stejar răsare“. Vor fi ieșit oameni de seamă și din sânge amestecat. Dar înțelegere deplină a sufletului unui neam și dragoste curată față de el nu va putea avea decât acel ce se va fi născut și va fi trăit cât mai aproape de țarina strămoșească. Și deoarece la noi rasă curată românească nu vei găsi decât la țărani, oamenii noștri de geniu vor trebui valorificați după această calitate, esențială pentru integrarea lor în ritmul de forțe creatoare ale neamului.

George Enescu apare drept unul din acești rari aleși ai neamului românesc. El este azi nu numai unul din cei mai de seamă oameni ai țării românești dar și o figură din cele mai ilustre ale muzicii universale. Faima sa a trecut de mult hotarele țării noastre. Din an în an, dela primele sale concerte la Viena și Paris, până la marile turnee de astăzi din Europa și America, acest mare geniu al neamului nostru cu fiecare piatră ce-și adaugă la templul gloriei sale, face tot mai cunoscută și mai respectată țara noastră românească.

El și-a făcut apariția în evoluția culturii românești din secolul trecut, secolul renașterii noastre spirituale, complectând alături de maestrul poeziei, Mihail Eminescu, dovada că și din poporul nostru pot ieși genii.

George Enescu este cel dintâi mare român a cărui glorie a devenit universală în adevăratul sens al acestui cuvânt. Prin calitatea muzicii de a fi pretutindeni înțeleasă, prin contactul susținut de marele nostru artist an de an, cu țările occidentului, și bine înțeles prin perfecțiunea recunoscută a multiplului său talent de virtuos viorist, dirijor de orchestră și compozitor, George Enescu a devenit una din figurile cele mai de seamă ale muzicii universale. Incununarea acestei glorii a fost manifestată în anul 1936 luna Martie prin reprezentarea la Opera Mare din Paris a dramei sale muzicale Oedip, iar în anul de față 1938 prin angajarea sa ca șef de orchestră al concertelor societății filarmonice din New-York, cea mai

celebră asociație de concerte din lumea întreagă.

Despre opera Oedip iată ce spune printre altele muzicograful Juâncer Henry Malherbe :

„Pentru întâia oară un compozitor român este admis să reprezinte o Operă nouă la Opera din Paris. Aproape toți maeștrii muzicii au ținut să li se execute în această sală celebră, compozițiile lor cele mai de seamă.

„Iată că azi G. Enescu ia loc printre aceste nume glorioase ale artei lirice. Cinstea sa se resfrânge asupra întregului popor român.

„Opera e cea mai frumoasă floare a producției artistice. Rămâne ca mărturie și semnul culturii și al nobleței intelectuale a unei țări.

„Datorită lui George Enescu, România nu mai are nimic de invidiat, chiar din punctul de vedere al spiritului celor mai însemnate popoare. Are un muzician cu faimă universală care-i aduce o cunună ce-i era refuzată mai înainte, încât se înalță la demnitatea celor mai înzestrate popoare civilizatoare.

„Cunoscătorii de muzică sunt uimiți de această partitură unică. G. Enescu nu a acordat nimic ușurinței strălucitoare. El a lucrat pentru elitele prezentului și pentru viitor. Prima reprezentare a lui Oedip va avea mai târziu în istoria dezvoltării formelor muzicale o importanță hotărâtoare, ca și primele reprezentații ale altor opere capitale din istoria muzicii.

„Parisul, capitala muzicii, unde se făuresc toate

gloriile artei și ale inteligenței, a dat fastuoasă ospitalitate, șefului școalei muzicale românești. După victoriile ei pe câmpiile de război, România repurtează cu Opera Oedip, capo-d'operă de o stranie și eminentă noblețe, o victorie a spiritului care o așează în rândul cel mai înalt al artelor“.

*

În anul 1937 societatea filarmonică din New-York a ales prin majoritate de voturi pe G. Enescu ca șef de orchestră permanent, succedând celebrului maestru Toscanini. Fiu de sânge al țării românești și adoptiv al Franței, Enescu își împarte acum și cu ~~Stățile-Unite~~ ale Americii viața sa de nemuritor fără preget în templul celei mai nobile dintre arte. Iată cum își va trece timpul anului de față, acest maestru ce rămâne totuși cel mai bun fiu al țării noastre :

După cele trei luni ale anului în care timp dirijează concertele dela New-York, întrerupte prin turnee în orașele Americii, Enescu se întoarce în luna Aprilie la Paris. Aici are școala sa de vioară deschisă numai marilor talente ce aleargă de pe tot globul, să profite de lecțiile și sfaturile sale. Întrerupte de turnee în Franța și alte țări europene, cursurile sale se închid la 1 Iulie când maestrul revine în țara sa, încărcat de glorie nouă. Cele șase luni ce urmează le consacră țării sale iubite. Și în tot acest timp ziua întregă și o bună parte din noapte, ca un titan neobosit, George Enescu lucrează neîntrerupt la arta sa studiind vioara ori

scriind pagini după pagini de minuțioase compoziții muzicale.

* * *

Din ce străfulgerări ale rasei a răsărit oare acest Titan? Cercetându-i originile vedem cum apariția lui a fost pregătită în generațiile unde i s-a plămădit personalitatea. Ca la toți marii oameni de geniu ai muziceii, și la Enescu, legea eredității ne explică origina talentului său muzical. După cum Beethoven, după cum Mozart, au avut părinți și strămoși cu aplecare spre muzică, tot astfel și înaintașii lui Enescu, au fost înzestrați cu înțelegerea muziceii și harul cântului. O mare nădejde îți cuprinde sufletul văzând că și în neamul tău este posibilitatea apariției unor asemenea genii. Iată-l pe om, fărămă din nația ta, plin de geniu creator, cu încredere nestrămutată în puterile sale, și cu o uriașă putere de muncă. Român din cea mai curată vișă românească a țării tale!

•

Străbunicul după tată a lui George Enescu, ce mai îndepărtat strămoș asupra căruia avem date mai precise, purta numele de Enea Galii, și era cântăreț de strană la biserica din satul Zvoriștea, județul Dorohoi. Despre vocea lui frumoasă merse vestea în împrejurimi și nu se găsea nimeni să-l întrecă în breasla lui de cântăreț de biserică.

Proprietarul moșiei Zvoriștea era pe atunci prințul Alexandru Moruzi, boer de viță grecească. Acesta avea mândria să aibă în biserică sa cântăreți buni și astfel Enea Galiu a fost prețuit și răsplătit bine pentru harul Dumnezeesc al cântului său. Dânsul își va fi schimbat numele din Enea în Enescu. Terminația aceasta în escu specifică limbei noastre a fost adoptată se vede și de cântăreț ca un semn de distincție. Și astăzi fenomenul acesta dăinuiește încă în procesul de ascensiune al poporului spre clasa burgheză.

În generația ce urmează găsim pe bunicii lui Enescu și după mamă și după tată preoți. Fiul lui Enea Galiu, Gheorghe Enescu după ce își face studiile preoțești la mănăstirea de călugări Vorona din J. Botoșani iar apoi la școala de catiheti din Botoșani, slujește 52 de ani ca diacon și apoi preot, tot la biserică din Com. Zvoriștea. Avea o voce de tenor îngerească și cânta așa de frumos, încât în sărbători veneau boeri mulți din împrejurimi la biserică lui Moruzi, numai ca să-l asculte. Adesea era chemat prin alte sate și târguri să slujească prin biserici îndepărtate, căci nu se mai auzise până atunci prin acele ținuturi un glas atât de minunat.

Fiul acestuia, Constantin Enescu, tatăl marelui nostru George, este și el înzestrat cu talentul predecesorilor săi. Părinții se pregătesc, conform tradiției să-l facă și pe el preot, îl trimet la Seminarul Veniamin Costache din Iași, unde prin clasa a cincea se îmbolnăvește greu, și nu mai continuă școala. Era eminent la toate cursurile, știa bine

latinește dar neplăcându-i cariera de preot se face învățător la școala dintr'un sat vecin, Vârful Câmpului. Dar firea sa lumcață, cum îi ziceau prietenii și dorul de o viață liberă îl silesc să părăsească și funcția de învățător. Se însoară cu Maria, fata preotului Ion Cozmovici din Comuna Mihăileni, vecină cu Zvoriștea, și ia în arendă moșia unni bogătaș de prin acele locuri. În scurtă vreme, prin muncă și pricepere ajunge să-si cumpere o moșie de peste 100 hectare în satul Liveni—Vârnav unde avea să vadă lumina zilei marele nostru muzician.

*

Mama maestrului luase lecții de canto și de vioară. Părinții concertau adesea în ansambluri familiare care și-au avut desigur influența lor în impresiile din copilărie ale fiului genial. Prima melodie ce a încercat să execute pe vioară George Enescu, a fost valsul Valurile Dunării de Ivanovici. Enescu prețuește cum se cuvine acest fericit trecut cu amintirile lui din care am auzit, ca rar ales, unele detalii din acelea ce povestesc în această descriere a vieții sale.

*

Așa dar înclinarea spre divină artă a muzicii atât de manifestă la părinți și strămoși avea să se rezolve definitiv și în chipul cel mai strălucit, în acest fiu, al șaptelea născut, după ce șase frați veniți pe lume înainte, muriseră pe rând din vârsta cea mai fragedă.

Tatăl marelui muzician era om sobru, drept și cinstit. Iubea cititul și călătorise mult prin străinătate. Firea sa liberă îl silește să nu întreprindă, forțat, cariera preoțească. Era vesel la suflet, iubea animalele și le apăra contra brutalității oamenilor până acolo, încât ordonase servitorilor săi ca să înlocuiască curelele bicelor cu bucăți de sfoară, mai puțin dureroase la lovire. De sărbătorile Paștelor trimetea o căruță plină cu cozonaci și ouă roșii hoților dela arestul din Dorohoi, zicând că și ei sunt ai lui Dumnezeu și trebuie să aibă bucurie de sărbători, ca toată lumea.

Avea obiceiul să fluere mereu feldefel de melodii pe care le improviză prin impulsivitatea a cine știe ce talent de mare compozitor care trebuia să se transmită însă în chip atât de strălucit fiului său.

*

În ziua când micul geniu începu să cânte de-a binelea din vioară, tatăl său i-ar fi zis :

„Măi Jorjac! de-acum scripca mea trece la pod. Cântă numai tu!“

Și de atunci nu s'a mai atins de vioară.

*

Descrierea acestor predecesori ai lui George Enescu ne scoate la iveală acea stare a spiritului țării și posibilităților atât de reduse la noi pe acele vremuri pentru ajutorarea geniului unui mare muzician. Născut într'un mediu prea puțin favorabil

ascensiunii unui asemenea om spre o realizare, nu desăvârșită, dar cât de aproape de perfecție, George Enescu a avut norocul de a fi trimis în occident care l'a înțeles și a avut tot ce-i trebuia unui om de geniu pentru desăvârșirea lui.

Iată un proces tipic de ascensiune către marea artă muzicală, petrecut într'un colț îndepărtat al unei țări și mai îndepărtate de marea civilizație în care însă tresăreau instinctele de înălțare prin cultură. Aceasta în cursul secolului în care arta muzicală își ajunsese apogeul. Beethoven murise de peste o jumătate de veac în momentul nașterii lui Enescu. Wagner creiase și dusese la culmea ei drama muzicală. Pe timpul lui Beethoven și Paganini atunci când aceștia dăduseră culturei tot ce arta și virtuozitatea putea să dea, în țara românească, clasa boerească, clasa cu posibilități de a se cultiva se delecta doar cu țigani lăutari și cântări bisericești.

A trebuit ca tatăl marelui muzician, mănât de suflul de înălțare al rasei să nu-și iubească cariera preoțească, pentru ca actualul mare muzician al lumii, să nu fie și el altceva decât un cinstit preot la vre-o biserică de sat, împrăștiind prin vocea lui frumoasă și cuvântul prietenesc, liniște și pace printre locuitorii satelor ce-i adăposteau de veacuri strămoșii.

*

George Enescu s'a născut în satul Liveni-Vârnab
- comuna Cordăreni Județul Dorohoi la 7 August
1881.

ACT DE NAȘTERE

Născutul Gheorghe Enescu fiu
al D-lui Costantin Enescu și a
Doamnei Maria.

Din anul una mie opt sute optzeci și unul luna August în nouă zile oarele opt post-meridiane.

Act de naștere a lui Gheorghe Enescu de sexul bărbătescu, născutu alaltăeri pe la oarele opt post meridiane în comuna Cordăreni fiu al lui Costache Enescu în etate de treizeci și trei ani și a D-nei Maria Enescu în etate de treizeci ani, ambii de profesie arendași domiciliați în această comună.

După declarațiunea făcută de tatăl care ne-au înfățișat copilul în ființă.

Întâiul nostru martor, Grigori a Babii în etate de șaizeci și unul ani și al doilea martor Toader Ilcu în etate de cincizeci și opt ani, ambii de profesie agricultori și domiciliați în astă comună.

Care au subscris acest act după ce li l-am citit, împreună cu noi și cu declarantul constatat după lege de noi Costachi Petrescu Primarul Comunei Cordăreni și ofițerul stărei civile.

ss.) C. Enescu Declarant.

ss.) Grigori a Babii

ss.) Toader Ilcu

ss.) Primar și off. st. civile, Petrescu.

*

Nașterea lui George Enescu a fost pentru părinții săi o bucurie fără seamăn dar și o grijă de toată clipa.

Patru frați și o soră periseră pe rând până la vârsta de șase ani, iar un alt frate trăise numai până la doisprezece ani.

Când George împlinește un an, mama sa îl ține ascuns în casă de văzul oamenilor spre a nu i-l deochia.

Adânc religioasă ea apelează la forța Dumnezeiască pentru a-i păstra pe acest ultim copil. Plătește unui călugăr dela biserica Sf. Ion din Suceava să-i citească rugăciuni pentru „sănătatea și fericirea copilului“.

Când îi face haine noi le trimite să stea sub binecuvântare în altarul bisericii. -

Dar copilul crește sănătos și voinic, condus de destinele sale pe care nu le bănuște încă nimeni. La doi ani mai sugerează încă la doică Library Cluj

li aduce singur scaunul zicându-i:

— Șezi mănă! Și se apuca de supt.

Mama iubitoare nu are altă grijă în vicață decât acest copil. Se joacă cu el de-a ascunsele, cu păpușile, trăind clipă de clipă într-o fericită întimitate care face admirația rudelor și cunoscuților ce se minunează ades de asemenea iubire și devotament matern.

Ca să înlătore orice pericol, se conformă unei credințe populare și îi alege ca nași la botez doi veri primari. Aceștia sunt Alexandru Ananiescu, medic de plasă din satul Drăgușeni și Ion Alexandrescu, actual institutor pensionar din Dorohoi.

Dumnezeu ajută. Copilul își menține o sănătate înfloritoare. Semnele unei personalități deosebite

de a altor copii se arată din timpuriu. Pe la patru ani îi place să fie tratat ca om mare. La masă trebuie să i se umple farfuria ca la toți ceilanți. Un cunoscut al familiei, căpitanul Manoliu, militar gros și gras, îl apucă de sub bărbie cu acel gest de protecție față de copii mici. Copilul îl mușcă de mână, furios, până la sânge. Căpitanul protestează indignat:

Uite bre! uite bre! ce sălbatic!

Exclamație pe care o mai scoate și la alte ocazii, când repetă ostentativ gestul odios copilului, mângâiere brutală, obsedând neplăcut și astăzi amintirile din copilărie ale maestrului.

*

Revelația artei și a atmosferei de concert, o are la băile Bălățești. Acolo copilul observă în plin un taraf de lăutari. Intors acasă, mimează cu două bețe cântatul din vioară, înțonând melodia din gură. Dar acest joc i se pare rușinos și nedemn, deși îl execută cu plăcere. Când i se cere să cânte, se ascunde după ușă. Un sentiment complex de profanare și necorectitudine îl stăpânește, prin faptul că înșeală pe ascultători imitând din gură cântatul absent al vioarei sale improvizate.

Aceia ce-i stăpânește aceste prime licăriri ale personalității este un sentiment de esențial și de plenitudine. Energii și dorinți bizare se revarsă în forme și imagini elementare. Caută în totul voluptatea și elementul savuros. Unele culori complimentare ca verdele cu roșul, unele parfumuri de

flori și unele sunete, o ceafă de femeie pieptănată cu părul în sus, îl aruncă adesea în stări de emoții afrodisiace. Nu plânge nici odată decât pentru a protesta contra unor nedreptăți. Sănătatea fizică se menține mereu puternică. E flămând adesea până la nesaț. Una din mâncările sale favorite este pâinea prăjită cu povidlă (magiun de prune). Odată, pe vreme de ploae, stă la fereastră înghițind din această pâine bucăți mari și privind drumul plin cu noroi, visează că ar fi acoperit tot cu delicioasa dulceată. Imagine gargantuescă care împreună cu atâtea altele isvorăsc din surplusul de forțe ce se vor canaliza curând în muncă spirituală și energie fizică prefăcându-se în marile realizări de artă ale viitorului.

Talentul său de viorist s'a manifestat pela vârsta de patru ani. Văzând înclinarea ce are de a cânta din viori imagine ori construite din bucăți de lemne ori strujeni de păpușoi (porumb) tatăl său îi procură o vioară mică. Un lăutar vestit din Dorohoi, Nicolaie Chioru fu adus într'o zi să dea îndrumări micului fenomen. Dar în scurtă vreme acesta își termină posibilitățile pedagogice. Copilul ajunge să execute pe vioară fără nici o greutate, orice fel de melodii aude. După vre-o petrecere familiară cu lăutari, în care timp nu face decât să observe tot timpul pe muzicanți își ia apoi vioara sa repetând ce auzise spre mirarea tuturor. În sfârșit dela 6 ani el este condus la Iași și prezentat lui Eduard Caudella vestit profesor dela Conservator. Acesta cere copilului să-i cânte.

— Cântă D-ta întâi, să te văd cu ce știi, îi răspunde arogant copilul.

— E cam obrăsnicuț băiatul, dar plin de talent, declară Caudella după ce îl aude cântând. „Să învețe întâi notele și apoi vom vedea“.

Învățarea notelor păru micului viorist ceva cu totul neînțeles și uimitor. Să amesteci cântecul care vine din inimă cu niște semne scrise pe hârtie i se părea ceva monstruos, era o profanare a concepției ce-și făcuse el despre muzică. Refuză deci cu încăpățănare să se supue acestei decizii a profesorului. După amenințări din partea tatălui său, că „va fi pus să păzească porcii“ dacă nu învață aceste afurisite note, Enescu primi în sfârșit să accepte ca profesor pe un inginer din Dorohoi, care studiasse vioara ca diletant la Berlin.

În câteva lecții întreg misterul notației muzicale fu pătruns de genialul elev, astfel că după scurtă vreme nici inginerul nu mai avu ce să-l învețe.

*

La această epocă părinții cumpără un pian fabricația Wilhelm Meyer. Acest pian care a servit primelor încercări muzicale ale maestrului se află azi în proprietatea familiei Tomaziu din Dorohoi.

Să nu pară curios acest detaliu. Am o biografie a lui Schubert, în care pe o pagină figurează în reproducere fotografică ochelarii lui Schubert.

A păstra ca o relicvă sfântă pianul pe care acest maestru unic, care este George Enescu și-a improvizat primele compoziții este o datorie a neamului.

Trebuie să ne învățăm să ne respectăm oamenii mari, să-i ridicăm la rangul de idoli, să-i înțelegem, să-i iubim și să-i dăm drept pildă copiilor noștri, care prin acest cult vor învăța să aprecieze cum se cuvine arta.

*

Odată cu progresele muzicale, Enescu începu să compună bucăți mici de 10pt măsuri, cu caracter sumbru, misterios și melodramatic, pentru pian cu vioară. Simțul armoniei i-a fost înăscut. Melodia trebuia să fie îmbrăcată în armonie pentru a satisface. Tot așa nu poate să suporte desaturările din linii simple. Ii trebuiau umbre și lumini pentru a-i face plăcere. La fel nu putea să sufere parfurile fade.

Un puternic simț de ordine și o intensă iubire de frumos se manifestară de timpuriu în cele mai neînsemnate acte și gesturi. Pe caetele de școală petele de cerneală erau îmbrăcate în tot felul de desene și înflorituri pentru a le ascunde uriciunea.

*

La 7 ani Enescu este din nou condus la profesorul Caudella, care îndeamnă pe părinți să ducă copilul la Viena, ceiace și făcură.

*

S'a spus că George Enescu a fost protejat și întreținut chiar, la studii, de Curtea Regală, de pe acea vreme. E adevărat că marea regină Carmen

Sylva l'a înțeles și protejat, dar târziu, după ce i se deschisese drumurile spre glorie. Educația la Viena și Paris a fost menținută din greu, de părinții săi cu mijloacele lor modeste. Enescu a luptat ca atâția alți mari artiști pentru a-și cuceri pas cu pas atât dreptul la glorie cât și la asigurarea unei vieți materiale onorabile, drept cuvenită răsplată a muncii și meritelor sale.

La Viena Enescu este îndată apreciat la justa lui valoare de copil — minune. În doi ani în loc de trei, el termină la Academie cursul preparator de vioară la clasa profesorului Bachrich. La 9 ani trece la clasa celebrului profesor Helmesberger la care și locuiește. În acest timp, studiază pianul, și toate cursurile auxiliare, precum și armonia, contrapunctul, compoziția cu Robert Fuchs. Helmesberger care conducea și orchestra dela Operă se ocupă ca un părinte de minunatul copil. Enescu stă zilnic lângă orchestră și ades întoarce foile partiturilor, profesorului. Să ne mai mirăm că cunoaște atât de perfect funcționarea unei orchestre și toată arta de a dirija?

La 11 ani termină toate studiile Academiei din Viena, cu mențiunea „eminent“ primind și cea mai mare distincție a acestei Academii, adică „Gesellschafts-medaille“.

La 13 ani Enescu pleacă la Academia din Paris. Frecventează clasa de vioară a lui Marsick având drept colegi pe virtuozii de azi Jacques Thibaud, și Fritz Kreisler. Despre Marsick (elev de-al lui Massart, celebru profesor a nu mai puțin celebrului

Kreutzer) Enescu spune că deși nu era un violonist prea remarcabil, știa prin inteligența lui să creieze acea atmosferă necesară stimulării la studiu.

Urmează compoziția cu Massenet și fuga cu Gédalge. Dela Massenet trece la clasa lui Gabriel Fauré, unde studiază încă patru ani în șir având colegi pe Maurice Ravel, Roger Ducasse, Florent Schmitt, Max D'Ollone. În 1899 ia marele premiu de vioară al Academiei din Paris.

La 16 ani celebrele concerte simfonice Colonne, îi înscriu în program Poema Română, dirijată de însuși bătrânul șef de orchestră Eduard Colonne, fondatorul acelor concerte. Un an mai târziu i se execută Fantezia pastorală. Iar în anii ce urmează, Prima suită de orchestră și Simfonia I în mi bemol. Numeroase alte compoziții sunt înscrise în programele altor concerte printre cari mai des, Rapsoziiile românești, Octetul, Dixtorul și cântecele. Ca virtuos al vioarei renumele său crește din an în an.

*

În țara sa, Enescu nu este apreciat numai decât. Începutul carierei sale la noi a fost plin de deziluzii. Cercul celor ce l-au putut aprecia s'a mărit pe măsură ce s'a dezvoltat înțelegerea artei, la care a contribuit Enescu însuși. El a fost alesul destinului pentru a creia la noi mediul necesar înțelegerii artei muzicale. Când străinătatea a decretat în chip universal, gloria acestui mare muzician, atunci snobii, aceiași la noi ca și aiurea, au alergat să-l asculte și să-l înalțe cu admirația lor. Enescu

însă a ținut să-și spună cuvântul său în mulțime. Concertele sale populare în capitală și provincie, sunt pentru el un mijloc de propagandă a iubirii de muzică. El fixează două și trei concerte chiar și acolo unde unul singur ar fi uneori prea mult pentru susținerea intereselor materiale. Dar el nu la cele materiale râvnește în țara noastră. El oficiază în apostolatul ce și-a propus, aruncând sămânța divină a muzicii peste tot. Pe vremea războiului, la Iași, venea să cânte cercetașilor pribegi, în sălile scunde din subsolul Universității, unde se țineau lecții de curs secundar. Tot așa cânta în spitalele cu convalescenți.

Punctualitatea și ordinea caracteristice chiar geniului ce trăește numai prin muncă se vede și din următorul fapt.

Alte Membru al Academiei Române, el e dintre puținii care s'a conformat strict statutelor înaltei Instituții a culturii naționale. În sesiunea cea mai apropiată a citit discursul său de recepție, apoteoza simțului muzical al Poporului Românesc. Și astfel s-a creat la noi începutul aceluși mediu înălțător pentru înțelegerea muzicii celei mari.

*

Enescu întruchipează trei mari personalități ale artei muzicale: compozitor, șef de orchestră și virtuos violist.

Dece este Enescu, mare compozitor? Pentru că prin marele număr de compoziții muzicale pentru Operă, orchestră simfonică, instrumente în ansam-

blu și solo, voce și cor, a dat dovadă de un mare talent creator și de o cunoaștere desăvârșită a artei de a compune în oricare gen al muzicii, lucrări grele a căror valoare este incontestabilă. Cu aceste lucrări el poate sta alături de cei mai mari compozitori ai lumii.

De ce este Enescu mare șef de orchestră? Pentru că timp de ani îndelungați, conducând concerte de orchestră cu cele mai grele opere a dat dovadă de o cunoaștere deplină a orchestrei și a artei de a dirija. În afară de educația ce și-a făcut, precum am văzut, de mic copil, în orchestra simfonică a Vienei, Enescu este ajutat de o memorie formidabilă, care îl face să rețină pe dinafară partițiuni întregi, părțile instrumentelor fiindu-i atât de bine cunoscute încât în ansamblu el aude imediat lipsurile și greșelile executanților. Cunoștințele sale de compozitor sunt o calitate în plus și un prețios ajutor pentru a înțelege, a pătrunde sensul și a descurca orice fel de lucrări muzicale ce trebuie să interpreteze.

De ce este Enescu mare vioarist?

Pentru că după ce a fost copil-minune (Wunderkind) absolvind academia din Viena la 11 ani și-a menținut și perfecționat mereu precum se știe, la Academia din Paris, tehnica vioarei, ajungând a executa în chip unic ca expresivitate, interpretare și tehnică cele mai grele opere ale literaturii vioarei. În prezent el este numărat printre cei trei ori patru mari vioariști ai lumii. (Enescu, Kreisler, Hubermann).

La pian Enescu este tot atât de neîntrecut maestru. El improvizează orice muzică, recunoaște din memorie orice opere muzicale simfonice cu armoniile lor, și aconpăniează în chip magistral, dând cântatului un colorit orchestral cu nuanțe de o incomparabilă frumusețe. Citește partițiunile de orchestră cu o precizie uimitoare.

Critici de seamă au ajuns să accepte părerea unanimă, cea mai frumoasă ce s-a putut exprima vreodată asupra unui artist:

„George Enescu este exemplul celei mai extraordinare și mai complexe organizații muzicale a vremilor noastre“.

*

Spiru Haret ministrul de instrucție publică a cărua statue împodobește piața Universității din București la rând cu Ion Heliade Rădulescu și Mihai Viteazul, nu a putut convinge pe George Enescu să se stabilească în țară luând locul de conducător și profesor al Conservatorului din București. Enescu a rezistat la orice insistențe, a stat opt ani în străinătate fără să mai vină în țară, iar Haret a trecut din viața aceasta fără să fi putut înfrânge orgoliul marelui nostru maestru. Zice Nietzsche prin Zaratuștra :

Pentru un astfel de orgoliu acest pământ nu-i oare prea neîncăpător?

Impejurările au dovedit că cerbicia maestrului îl ducea pe drumul cel drept. Pământul țării era în adevăr neîncăpător pentru gloria lui.

Azi el domnește stabilit pe două continente ale pământului. Fixându-se în țară, în mediul nostru încă nepregătit de a suporta înflorirea unei atât de puternice genialități, George Enescu nu ar fi putut urca culmile acelei glorii care universal apreciata, se revarsă astăzi în plin asupra întregului nostru neam. Să nu ne amăgim asupra posibilităților de realizări ale artelor noastre, atât de șubred organizate încă și astăzi. Atâția alți artiști de talent ai țării, au fost consacrați în occident, iar reînțorși în țară, au fost nevoiți să ia din nou căile apusului. Țara nu a avut puțința nici să-i crească, nici să-i păstreze pentru ea. Iar acei cari s'au hotărât sau au fost nevoiți să rămână, rătăcesc fără folos nici pentru ei nici pentru țară. Agatha Bârsescu, este singura tragediană cunoscută la Viena care a fost reținută la bătrânețe, dându-i-se o clasă la conservatorul din Iași. Dar despre cântăreața Darclée, pentru care Puccini a scris în *Tozca Visi d'arte* știe cine-va că rătăcește prin țară necunoscută, neadăpostită și cu grija zilei de mâine? Oare nu ar putea avea câte ceva de spus și de învățat tinerețul plasat pe drumurile srăbătute de ea în plină glorie? Experiența ei, nu ar fi de folos celor fără experiență?

Dar ce a putut să ofere țara noastră unei pianiste de sama Celei Delavrancea? Și pentru a mai cita câteva nume, vom aminti de Ana Voileanu, pianistă remarcabilă cu succese în Germania, azi profesoară la Cluj, de Magdalena Cocorăscu și Elena Topliceanu premiante întâi ale Academiei

din Viena, și încă mulți alți tineri cari se sbat în mediul nostru redus pentru posibilitățile de manifestare, la atât de rare ocazii încât cei mai mulți au renunțat la veleitățile firești unor oameni consacrați artei, reducându-și activitatea la apostolat.

Căci ce face oare prin cronicile ei muzicale decât apostolat, Cela Delavrancea, plecată pe căile artei dela copilul minune, strălucitoare ca talent și scânteitoare ca inteligență? Nu ar fi și acum un regal, necesar, o serie anuală de recitaluri, prin care această rară muziciană ne-ar interpreta în chip select, Sonatele de Beethoven, poezia muzicii lui Schumann, și câte alte nenumărate frumuseți muzicale de care ar avea nevoie iubitorii de muzică, diletanții și mai ales acei atrași de a pleca și ei pe drumurile artei?

Oricât de dureroasă, aceasta este realitatea.

Rămânerea în țară a lui George Enescu ar fi fost o eroare fatală și lui și țării sale. El nu ar fi putut să-i dea decât atât cât suportau condițiile mediului ei atât de șubred. Ar mai fi scris Enescu opera Oedip? Și dacă ar fi scris-o când ar fi putut să fie montată această Operă la noi? Cu ce cântăreți, cu ce mijloace, și mai ales, pentru cine?

Și dacă ar fi fost montată, când ar fi luat cunoștință de ea occidentul pentru a o integra muzicii universale?

— Niciodată!

Astfel, o intuiție clară, l'a condus pe omul de geniu acolo unde trebuia, spre desăvârșirea lui și spre mândria neamului ce i-a dat naștere.

Rămânând în țară, Enescu ar fi devenit cel mult un profesor de muzică abia apreciat la dreapta lui valoare. Trăind în mediul occidentului, a pășit în domeniul muzicii universale de care ne-a legat dintr'odată și pe noi. Fără dânsul, nici peste o jumătate de veac țara noastră nu și-ar fi găsit locul pe care îl are astăzi în marea artă muzicală a lumii.

•

George Enescu nu a uitat de greutățile și luptele ce au de dus acei porniți pe drumul lung al artei. Deși atât de parcimonios cu timpul său mereu neîndestulător pentru tot ce are de îndeplinit ca misiune a artei sale, el acorda cu generozitate tuturor acelor ce i se adresează, ajutoare materiale sfaturi și îndrumări totdeauna prețioase.

Prin premiile acordate, prin îndrumările date tuturor celor care i se adresau, el e primitorul, numeroaselor producțiuni în arta muzicii scrise. De altfel legătura cu Țara n'a rupt-o nici odată. Și-a păstrat parte din moșioara părintească din județul Dorohoi.

„Vederile largi, largesc inima“ zice un proverb francez. Bunătatea lui George Enescu este cunoscută. Actele sale de filantropie publică i-au atras recunoștință și mulțumiri pe care le acceptă cu o modestie devenită proverbială. Voind să doteze cu o orgă de concert sala Ateneului din București a întreprins un turneu numai în scopul aceasta îmbogățind fondurile instituției cu o sumă însemnată.

Tot astfel a adunat un fond pentru un premiu de compoziție purtând numele său, premiu ce se acordă în fiecare an, celor mai meritoase lucrări de-ale tinerilor noștri compozitori. În timpul marelui războiu a adunat peste 600.000 lei aur pentru ajutorarea răniților. La Dorohoi a înlesnit creația unei grădini de copii. Averele ce a adunat va fi întrebuințată pentru scopuri culturale, a declarat George Enescu cândva unui ziarist.

*

„În primul rând eu sunt compozitor și apoi muzician“ este o frază pe care Enescu îi place să o repete adesea, cu precizie susținută.

Asemeni marelui pianist Liszt, George Enescu ține înainte de toate la reputația sa de compozitor. Prea marele renume de virtuoz al vioarei și imposibilitatea de a defini marelui public această dublă personalitate (la Enescu triplă, grație calității sale de șef de orchestră) au făcut ca multă vreme să nu se dea atenția cuvenită compozitorului.

Liszt a fost cunoscut abia după dispariția sa sub adevărata lumină, de mare creator al poemului compozitor și sub aspectul necrezut la început de îndrumător al genialului Richard Wagner. Enescu știe că virtuozitatea instrumentală va dispărea odată cu dânsul și ține cu toată tăria conștiinței sale, la reputația sa de mare compozitor. Consacrarea Operei Oedip a fost consacrarea definitivă a marelui sale valori, față de sine însuși. Triumful lui George

Enescu din acea zi a fost triumful geniului neamului românesc.

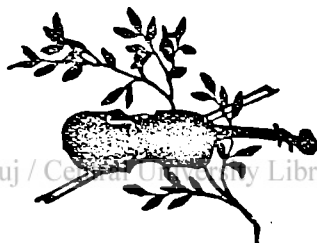
*

Inzestrat cu o formidabilă putere de muncă și o voință de fer, Enescu nu încetează o clipă de a lucra la compozițiile sale. El și-a echilibrat și ordonat până la ultima expresie această facultate de a munci. Pe masa sa, ori unde s'ar afla, acasă ori în neconținutele sale turneuri, stă mereu deschisă o partitură de orchestră în lucru. Și orice clipă iberă, fiecare minut de așteptare, până ce sosește de pildă momentul de intrare în sala de concert, el și-o ocupă scriind două trei măsuri muzicale mai mult, corectând ici și colo câte ceva, împlinind o lipsă ori o scăpare din vedere. Aceasta la orice oră din zi și noapte, în oricare colț al lumii, pe unde îl duc turneele sale de virtuozi al vioarei. Dintr'o masă, un scaun și cei patru perți ai unei camere banale de hotel, acest maestru cu sufletul înclinat muzicei, improvizează un templu al artei, în care solemn, oficiază pretutindeni cultul celei mai divine dintre arte.

Enescu trebuie privit și judecat prin prizma universalității. El nu poate fi admirat înainte de a fi înțeles. Iaș pentru a-l înțelege trebuie să te fi înălțat până la cultura lui. El nu are nici un fel de punct comun cu banalul obicinuit al acceia ce se cheamă artă, succes, nație, datorie, sacrificiu. Enescu este un fenomen al neamului românesc

menit să ne dea dovadă de marile posibilități ale acestui neam.

El a depășit cu mult mersul evoluției noastre întârziate. Cu o mână de uriaș ne-a împins printr'o mișcare puternică spre țărmurile civilizației celei mari, micșorând considerabil distanța dintre ele și nava aspirațiilor noastre către realizările eterne ale frumosului.

BIOGRAFIILE
ALTOR ROMÂNI DE SEAMĂ

CUPRINSE

IN

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

Mitropolitul ANDREI ȘAGUNA de *I. Lupaș* (Lei 10)

SPIRU C. HARET de *I. Simionescu*.

N. MILESCU în CHINA de *I. Simionescu*.

DĂNILĂ APOSTOL de *P. Smochină*.

N. BĂLCESCU de *V. Sassu*.

GH. I. DONICI de Gen. *R. R. Rosetti*.

A. ODOBESCU de *A. Tzigara-Samurcaș*.

IORDACHE-GOLESCU de *N. Bănescu*.

GH. COȘBUC de *V. Sassu*.

AL. PHILIPPIDE de *I. Jordan*.

GH. LAZĂR de *P. Papadopol*.

N. GANE de *A. Gorovei*.

Dr. C. I. ISTRATI de *C. Kirișescu*.

A apărut de curând

in editura

„Cartea Românească“

BCU Cluj | C. Simionescu Library Cluj

TINERE, CLINOASTE-ȚI ȚARA

vol. de 156 pag., cu 100 fig. și 8 etichete. Lei 70.

Nu e o descriere cu bibliografie și documentări de cifre, cum e opera mai mare a aceluiași autor (ȚARA NOASTRĂ. Ed. II-a, 1938, Fundația Regele Carol II), ci o relație sumară, limpede, pe înțelesul tuturor — tineri și mai în vârstă — a României de azi.

Se citește ușor, fiind scrisă pentru a atrage.

„CUNOSTINȚE FOLOSITOARE”

Nr.

17. Răsăcirii bolșeviste de MAIOR I. MIHAI.
20. Răsădnita și plantele din răsăd de V. SAĐOVEANU.
22. Meșteșugul vopsitului cu buruienii de ART. GOROEVI.*
24. Păstrarea cărnii de porc de G. GHEORGHIU.*
29. Beția de DR. EMIL. GHEORGHIU.
33. Mama și copilul de PROF. M. MANICATIDE.*
36. Omul și societatea de AL. GIUBLEA.
37. Bucătăria sătenilor de MARIA ȚEN. DOBRESCU.*
38. Sfecă de zahăr de C. LACRIȚEANU.
39. Ingrășarea pământului de I. M. DOBRESCU.
40. Friguri de bălă de DR. T. DUMITRESCU.
41. Banul de A. GIUBLEA.
42. Sfaturi practice de ING. A. SCHORR.
43. Lămurierea calendarului de A. GIUBLEA.
44. Conjunctivita granuloasă de DR. GLĂVAN.
45. Buruienii de iac de A. VOLANSCHI.
46. Sfaturi casnice de MAICA RALUCA.
47. Cultura tomatelor de I. ISVORAN.
48. Rețeta pentru gospodine de MAICA RALUCA.

Nr.

49. Lingoarea de DR. I. DUMITRESCU.
50. Blenoragia sau sculumentalul de DR. N. IOAN.
51. Practica agricolă de A. BEJENARIU.
52. Apa de băut de DR. I. BĂLTEANU.
53. Tifosul exantematic de TUDOR DUMITRESCU.
54. Boalele animalelor de I. POPU CĂMPEANU.
55. Lucrări din pănășile de porumb de TITUS G. MINEA.
56. Cartoful de I. POPU. CĂMPEANU.
57. Cum să trăim de DR. F. GRUNFELD.
58. Lucrări din paș și sorg de TITUS G. MINEA.
59. Insectele vătămătoare pentru arborii noștri roditori de ȚEN. FIȚESCU.*
60. Vaca cu lapte de M. GĂȚAN.*
61. Mierea și Ceară de CONST. IONESCU. CRISTEȘTI.*
62. Indrumări agricole de C. IONESCU CRISTEȘTI.*
63. Creșterea păsărilor de PETRONIUS BEJAN.*
64. 101 feluri din ouă de SANDA MARIN* BEJAN.*
65. Plante de nutreț de PETRONIUS BEJAN.*
66. Lămurierea constituției celei noi de A. GOROEVI.*

Serla C. „DIN LUMEA LARGĂ”.

Nr.

3. Munții Apuseni de M. DAVID.*
5. Bucovina de I. SIMIONESCU.*
6. Basarabia de G. NĂSTASE.*
7. Dobrogea de C. BRĂTESCU.*
10. Viața în adâncul mării de C. MOTĂȘ.
- 11—12. A. Șaguna de I. LUPAȘ.*
14. Românii de peste Nistru de V. HAREA.*
16. Lituania de G. NĂSTASE.
19. Românii din Ungaria de I. GEORGESCU.
20. Jud. Turda Arleş de I. MUREȘEANU.
21. Țara Hațegului de GAVRIL TODICA.
22. Spiru C. Haret de I. SIMIONESCU.
23. Danemarca de MAEDA D. NICOLAESCU.
24. N. Milescu în China de I. SIMIONESCU.
25. Cătășii moldovenești de pe Nistru de APOSTOL D. CULEA.
26. Românii din Bulgaria de EM. BUCUȚA.

Nr.

27. Valea Jiului din Ardeal de P. HOSSU-LONGIN.
28. Țara Bârsel de N. ORGHIDAN.
29. Vechiul ținut al Sucevei de V. CIUREA.
30. Macedo-Românii de TACHE-PAPAHABI.
31. Românii din Banatul Jugoslav de PR. BIZEREA.
32. Coasta de Azur de I. SIMIONESCU.*
33. Elveția de TRAIAN G. ZAHARIA.
34. Maramureșul de GH. VORNICU.
35. Austria de I. SIMIONESCU.
36. Belgia de TRAIAN G. ZAHARIA.
37. Afganistanul de I. SIMIONESCU.
38. Anastasia Șaguna de DR. I. LUPAȘ.
39. Białka de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
40. Marea Neagră de DR. I. LEPȘI.
41. Pe urmele lui Robinson Crusoe de I. SIMIONESCU.
42. Din Norvegia de I. CONEA.*
43. Din vremea lui Ștefan cel Mare de GEN. R. ROSETTI.*
44. Japonia de I. SIMIONESCU.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.

45. **Olarul Savant** de I. SIMIONESCU.*
46. **Într-o mănăstire din Himalaya** de MIRCEA ELIADE.*
47. **Dănilă Apostol** de N. P. SMOCHINĂ.*
48. **Govora și Călimăneștii** de I. SIMIONESCU.*
49. **Sgările norii New-Yorkului** de PETRU COMARNESCU.*
50. **Nicolae Bălcescu** de V. SASSU.*
51. **Țara visurilor Împietrite** (EGIPTUL) de MIRCEA HEROVANU.*
52. **Gh. I. Donici** de GEN. R. R. ROSETTI.*
53. **A. Odobescu** de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*
54. **Banatul** de PROF. D. IZVERNICEANU.*
55. **Țara Zarandului** de G. CAMBER.*
56. **Iordache Golescu** de N. BĂNESCU.*

Nr.

57. **Bucureștii** de V. MIHĂILESCU.*
58. **Turismul** de AUREL PIȚU.*
59. **Abisinia** de I. SIMIONESCU.*
60. **Polonia** de I. SIMIONESCU.*
61. **Date istorice și culturale din România** de CRONICAR.*
62. **Carmen-Syva** (TEKIRƏHIOL) de DR. COCA ODESEANU.*
63. **Gh. Coșbuc** de V. M. SASSU.*
64. **A. Philippide** de I. JORDAN.*
65. **N. Gane** de A. GOROVEI.*
66. **Lecturi geografice.—Asia** de I. SIMIONESCU.*
67. **N. Machiavelli** de VL. BOANTĂ.*
68. **Gh. Lazăr** de PAUL PĂPODOPOP.*
69. **I. Urban-Jarnik** de A. GOROVEI.*
70. **G. Enescu** de M. COSTIN.*
71. **Dr. C. I. Istrati** de C. KIRIȚESCU.*

Seria D. „ȘTIINȚĂ APLICATĂ“.

Nr.

1. **Fabricarea săpunului** de A. SCHORR.
2. **Motorul Diesel** de ING. CASETTI.*
3. **Industria Parfumului** de E. SEVERIN.
- 4—5. **Aerul lichid** de ILIE MATEI.
6. **Industria Azotului** de L. GATON.
- 7—9. **Locomotiva** de ING. CASETTI.*
10. **Aeroplanul** de DR. V. ANASTASIU
11. **Baloane și Dirijabile** de C. MIHĂILESCU.
12. **Betonul Armat** de ING. N. GANEA.
13. **Șirți și trenuri** de G. ȘIADBEI.
16. **Tiparul de VASILE ROMĂNESCU.**
17. **Ce se scoate din cărbuni** de C. V. GHEORGHIU.
18. **Industria materiilor colorante** de G. A. FLOREA.
19. **Fotografia** de CĂP. DR. M. ZAPAN.

Nr.

20. **Industria zahărului** de G. I. BABOIANU.
21. **Șase montaje de radio** de CĂP. DR. M. ZAPAN.
22. **Cinematografia** de CĂP. M. ZAPAN.
23. **Automobilul de CĂPIT. DE AVIAȚIE** M. PANTAZI.
24. **Fabricarea sticlei** de G. A. FLOREA.
25. **Gazele otrăvitoare** de CĂP. DR. M. ZAPAN.*
26. **Împănarea păsărilor** de N. C. PĂNESCU.
27. **Legatul cărților** de I. CARAMALĂU.*
28. **Înnoul** de P. EPUREANU.*
29. **Scoaterea petelor** de VICTORIA A. VELCULESCU.*
30. **Cum navigă corăbiiile** de SPARDECK.*
31. **Planorul** de ING. G. LIPOVAN.*

RĂSPÂNDIȚI

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

E cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noțiuni clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Biblioteca se adresează tuturor, la ori ce vârstă, căci e instructivă, educativă și practică.